

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) uskutočnila v roku 2019 celkom 4 celoslovenské kontrolné akcie so zameraním na rôzne kategórie hračiek, ktorých cieľom bolo zistiť, či sa situácia na trhu s hračkami oproti minulým rokom zlepšila.

V roku 2019 boli vykonané nasledujúce celoslovenské kontrolné akcie na hračky:

1. Kontrolná akcia zameraná na všetky kategórie hračiek.
2. Kontrolná akcia zameraná na detské maškarné kostýmy.
3. Kontrolná akcia na základe účasti SOI v medzinárodnom projekte CASP 2019 Hračky s mäkkou výplňou.
4. Kontrolná akcia na základe účasti SOI v medzinárodnom projekte CASP 2019 Slizy.

Predmetom kontrolných akcií boli hračky nachádzajúce sa na trhu SR v ponuke pre spotrebiteľov a hračky vstupujúce na jednotný trh EÚ, ktoré boli kontrolované na základe hlásení colných úradov. Objektom týchto kontrol boli hospodárske subjekty v celom dodávateľsko – odberateľskom reťazci t. j. výrobcovia, splnomocnení zástupcovia výrobcov, dovozcovia a distribútori. Zameranie kontrol bolo na dodržiavanie informačných povinností, označenia CE, uvedenie bezpečnostných upozornení a overovanie bezpečnosti hračiek prostredníctvom akreditovaných skúšobných laboratórií.

Vzhľadom na to, že hračky sú určené pre deti, ktoré patria medzi najzraniteľnejšiu skupinu spotrebiteľov, SOI sa kontrole hračiek venuje vo zvýšenej miere. Na základe dostupných informácií z predchádzajúcich rokov dochádza ročne v Anglicku približne k 40.000 nehodám spôsobených hračkami, ktoré si vyžadujú lekárske ošetrovanie. V súčasnosti neexistuje jednotná európska databáza hlásených úrazov spôsobených výrobkami ako sú napr. hračky, avšak podľa správy z roku 2018 zverejnenou Európskou komisiou bolo do systému RAPEX (systém na rýchlu výmenu informácií o nebezpečných výrobkoch medzi členskými štátmi EÚ) hlásených 2.257 hračiek, pričom zo všetkých produktových skupín to tvorí až 31% všetkých notifikácií a tým sa hračky dostali na prvé miesto v počte všetkých hlásení do RAPEXU.¹

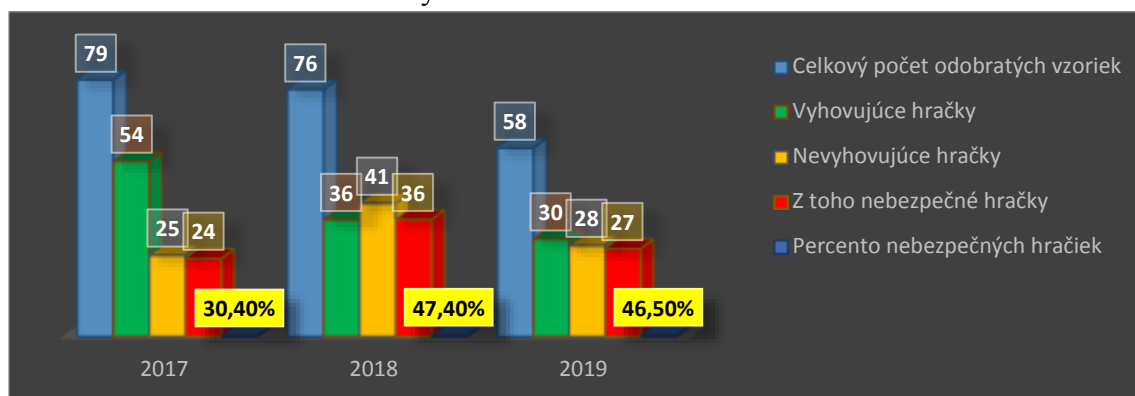
Jednou z prioritných úloh SOI, ktorá je jediným orgánom dozoru zodpovedným za kontrolu hračiek, je aj vykonávanie kontrolných akcií zameraných na bezpečnosť a zhodu hračiek. Vyššie uvedené percentuálne vyhodnotenie nebezpečných hračiek hlásených do systému RAPEX v rámci EÚ je porovnateľné s výsledkami kontrol hračiek vykonaných SOI za posledné roky.

¹ <https://www.europeaninterest.eu/article/toys-cars-top-list-dangerous-products/>

Tabuľka č.1 Sumár výsledkov kontrol hračiek vykonaných SOI v rokoch 2017-2019

Rok	Počet odobratých vzoriek	Vyhovujúce hračky	Nevyhovujúce hračky		
			Celkom	Nebezpečné	% vyjadrenie
2017	79	54	25	24	30,40
2018	76	36	41	36	47,40
2019	58	30	28	27	46,50

Graf č.1 Grafické znázornenie výsledkov kontrol

1) Kontrolná akcia zameraná na všetky kategórie hračiek

SOI v termíne apríl – máj 2019 uskutočnila celoslovenskú kontrolnú akciu na všetky kategórie hračiek. Kontrolná akcia bola zameraná na dodržiavanie informačných povinností, označenia CE a bezpečnostných upozornení na vytypovaných hračkách. V sledovanom období bolo inšpektormi SOI skontrolovaných **109** prevádzkových jednotiek na trhu SR. Nedostatky boli zistené v **36 PJ**, čo predstavuje 33,03%. V rámci tejto kontrolnej akcie bolo **skontrolovaných 2835 druhov hračiek**, pričom nedostatky v označovaní boli zistené pri 221 druhov v celkovej hodnote 7.457,11 €.

Kontrolou označovania a návodov na použitie boli zistené nasledovné nedostatky:

Zistený nedostatok	Počet druhov	Hodnota
Chýbajúce alebo nesprávne označenie CE	17	395,04 €
Neoznačenie výrobcom a jeho adresou	50	1016,28 €
Neoznačenie dovozcom a jeho adresou	59	1038,72 €
Chýbajúce identifikačné údaje hračky	26	452,81 €
Chýbajúce bezpečnostné upozornenia, návody	10	159,90 €
Bezpečnostné upozornenia, návody v cudzom jazyku	136	5430,73 €

**Poznámka: vzhľadom na to, že niektoré druhy kontrolovaných hračiek vykazovali súbežne viaceré nedostatky v označovaní, počet druhov a hodnota nekorešponduje so sumárnym počtom druhov s nedostatkami*

Pri 221 druhoch hračiek v celkovej hodnote 7.457,11 € boli kontrolovaným osobám uložené opatrenia zakazujúce ich predaj a distribúciu do doby odstránenia zistených nedostatkov podľa § 6 ods. 1 písm. a) bodu 1 zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu.

Na overenie bezpečnosti a zhody odobrali inšpektori SOI celkom **22 druhov** hračiek. Pri 10 druhoch bol potvrdený nesúlad s technickými predpismi a boli vyhodnotené ako nebezpečné výrobky so závažným rizikom. Rizikovosť nebola potvrdená pri 12 druhoch hračiek, ktoré vyhoveli v odskúšaných parametroch.

O zistených nebezpečných výrobkoch SOI informuje spotrebiteľov na svojej webovej stránke: <https://www.soi.sk/sk/Nebezpecne-vyroby/Narodny-trh-SR.soi>. Všetky nebezpečné výrobky boli po došetrení v celom dodávateľsko - odberateľskom reťazci hlásené aj do systému RAPEX, ide o nasledovné výrobky:

Plastová bábika ANITA COLLECTOR – PINK / IT'S A GIRL

Informácie o výrobku boli zverejnené pod číslom notifikácie RAPEX **A12/1813/19**. Hračka nevyhovela skúškam na nadlimitný obsah ftalátov. Ftaláty môžu poškodiť zdravie detí, sú toxické pre reprodukčný systém.

Plastová bábika Focus Girl Wild

Informácie o výrobku boli zverejnené pod číslom notifikácie RAPEX **A12/1818/19**. Hračka nevyhovela skúškam na nadlimitný obsah ftalátov. Ftaláty môžu poškodiť zdravie detí, sú toxické pre reprodukčný systém.

Textilná húsenica

Informácie o výrobku boli zverejnené pod číslom notifikácie RAPEX **A12/1903/19**. Výrobok obsahuje malé časti, ktoré pri prehltnutí dieťaťom môžu spôsobiť zablokovanie ich dýchacích ciest.

Zvukový volant na batérie TOYS

Informácie o výrobku boli zverejnené pod

číslom notifikácie RAPEX **A11/0072/19**. Hračka nevyhovela skúškam na mechanickú pevnosť obalu a v dôsledku toho sa gombíkové batérie stali

ľahko prístupné. Dieťa ho môže umiestniť do úst, čo by mohlo spôsobiť poškodenie gastrointestinálneho traktu dieťaťa.

Súprava hrkállok Abababy TOYS

Informácie o výrobku boli zverejnené pod číslom notifikácie RAPEX **A12/1835/19**. Výrobok obsahuje malé časti, ktoré pri prehltnutí dieťaťom môžu spôsobiť zablokovanie ich dýchacích ciest.

Plastová bábika Lovely Girl

Informácie o výrobku boli zverejnené pod číslom notifikácie RAPEX **A12/1817/19**. Hračka nevyhovela skúškam na nadlimitný obsah ftalátov. Ftaláty môžu poškodiť zdravie detí, sú toxické pre reprodukčný systém.

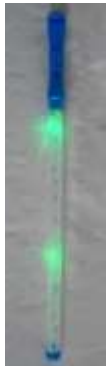
Detská svietiaci čelenka s rohmi

Informácie o výrobku boli zverejnené pod číslom notifikácie RAPEX **INFO/0133/19**. Hračka nevyhovela skúškam na mechanickú pevnosť obalu a v dôsledku toho sa gombíkové batérie stali

ľahko prístupné. Dieťa ich môže umiestniť do úst, čo by mohlo spôsobiť poškodenie gastrointestinálneho traktu dieťaťa.

Detská svietiaci tyčinka

Informácie o výrobku boli zverejnené pod číslom notifikácie RAPEX **A12/1834/19**. Hračka nevyhovela skúškam na mechanickú pevnosť obalu a v dôsledku toho sa gombíkové batérie stali ľahko prístupné. Dieťa ich môže umiestniť do úst, čo by mohlo spôsobiť poškodenie gastrointestinálneho traktu

dieťaťa.

Drevená skladačka

Informácie o výrobku boli zverejnené pod číslom notifikácie RAPEX **A12/1837/19**. Výrobok obsahuje malé časti, ktoré pri prehltnutí dieťaťom môžu spôsobiť zablokovanie ich dýchacích ciest.

Detská gitara FUNNY MUSICIAN

Informácie o výrobku boli zverejnené pod číslom notifikácie v systéme RAPEX **A11/0074/19**. Hračka nevyhovela skúškam na mechanickú pevnosť obalu a v dôsledku toho sa

gombíkové batérie stali ľahko prístupné. Dieťa ich môže umiestniť do úst, čo by mohlo spôsobiť poškodenie gastrointestinálneho traktu dieťaťa.

SOI v spolupráci s Finančným riaditeľstvom SR vykonala v rámci tejto kontrolnej akcie na hračky aj kontrolu výrobkov dovážaných z 3 krajín, pri vstupe na trh Európskej únie s odvolaním na čl. 27 až 29 Nariadenia EP a Rady č. 765/2008. V rámci spolupráce bol vypracovaný rizikový profil na všetky sortimentné skupiny hračiek.

Colné orgány za sledované obdobie zaslali inšpektorátom SOI celkom 28 hlásení. V 9 prípadoch boli vykonané kontroly, v rámci ktorých bolo prekontrolovaných celkovo 440 druhov hračiek v celkovej hodnote 70.204,81 € z toho 4 druhy hračiek v hodnote 24,85 € neboli prepustené do voľného obehu z dôvodu ich nezhody s harmonizovanými predpismi.

2) Kontrolná akcia zameraná na detské maškarné kostýmy

V septembri 2019 SOI na základe negatívnych výsledkov orgánov dozoru členských štátov EÚ vykonala odber 6 druhov detských maškarných kostýmov na skúšanie ich horľavosti podľa STN EN 71-2 Bezpečnosť hračiek, Časť 2: Horľavosť. Hračky boli testované akreditovaným skúšobným laboratóriom TSÚ Piešťany š.p., Krajinská cesta 2929/9, 921 01 Piešťany. Pozitívnu správou je, že všetkých 6 druhov hračiek vyhovelo požiadavkám na horľavosť, avšak negatívnym zisteným je, že štyri zo šiestich detských maškarných kostýmov neboli označené CE, ktoré je potvrdením toho, že výrobok je v súlade s príslušnými základnými požiadavkami.

3) Medzinárodný projekt CASP 2019 Hračky s mäkkou výplňou

SOI sa ako orgán trhového dozoru každoročne zapája do medzinárodných projektov so zameraním sa na bezpečnosť výrobkov. Do projektu CASP 2019 Hračky s mäkkou výplňou sa zapojili orgány dozoru z 10 členských štátov EÚ. Cieľovou kategóriou výrobkov boli hračky s mäkkou výplňou. Odber vzoriek hračiek prebiehal v termíne jún – júl 2019. Hračky s mäkkou výplňou sú primárne hračky určené na túlenie vďaka svojmu ľahkému, mäkkému, špongiovému vyhotoveniu. Malé deti majú prirodzený inštinkt, aby sa túlili a objímali. Hračky s mäkkou výplňou sú obvykle vyhotovené v podobe zvieratiek či bábätiek. Sú to typy hračiek, ktoré obzvlášť priťahujú veľmi malé deti, a to z dôvodu, že sa s nimi inštinktívne identifikujú. Hračka je z pohľadu dieťaťa vnímaná ako živá osoba a dieťa ju všade nosí so sebou. Na trhu existuje veľa plyšových hračiek, ktoré sú viditeľne navrhnuté a určené na použitie pri hre pre deti do 36 mesiacov.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/48/ES berie do úvahy predvídateľné správanie detí, ktoré potrebujú pozorovania a výzvy, ktoré vedú k používaniu predmetov novými a rôznymi spôsobmi (napr. vkladanie vecí do úst). Jednou zo spoločných čŕt detí je skutočnosť, že si nie sú vedomé príčin, ako aj dôsledkov, a preto sú v súvislosti s nebezpečnými situáciami menej opatrné ako dospelý. V dôsledku toho smernica stanovuje prísnejšie kritériá pre hračky určené pre deti do 36 mesiacov, kam sa zaraďujú aj hračky s mäkkou výplňou, ktoré bez špeciálnych funkcií alebo nutnosti extra zručností na ich ovládanie sú primárne určené pre deti mladšie ako 36 mesiacov.

Overovanie bezpečnosti týchto hračiek bolo zamerané na:

- mechanické aspekty (obsah malých častí, pevnosť švov);
- horľavosť;
- elektrickú bezpečnosť (zabezpečenie krytu batérií);
- chemické vlastnosti (obsah ftalátov, azofarbív, PAH- polycyklických aromatických uhlíkovodíkov).

Druhy hračiek, ktoré boli predmetom kontroly ich technických vlastností v medzinárodnom projekte, za účelom overenia ich bezpečnosti:

Hračky s mäkkou výplňou obsahujúce plastové komponenty napr.: Bábika s plastovou tvárou a končatinami a telom s mäkkou výplňou.

Hračky s mäkkou výplňou s pripevnenými komponentmi napr.: Plyšová hračka s prísavkou.

Hračky s mäkkou výplňou obsahujúce batérie napr.: Hračka obsahujúca batérie.

Hračky s mäkkou výplňou jednoduchého vyhotovenia napr.: Textilná bábika s mäkkou výplňou.

Celkovo bolo v rámci projektu odobratých 189 vzoriek hračiek s mäkkou výplňou, pričom 66 vzoriek bolo nevyhovujúcich. SOI odobrala 19 vzoriek hračiek, z ktorých 14 nevyhovelo požiadavkám na ich bezpečnosť a zhodu, čo predstavuje 73,7%.

Vzorky boli testované akreditovaným skúšobným laboratóriom AIJU, Avda. de la Industria 23. 03440, Ibi. Alicante, Španielsko.

V súčasnosti všetky participujúce orgány dohľadu, ktoré sa projektu zúčastňujú vykonávajú hodnotenia rizika a o hračkách, ktoré budú vyhodnotené ako nebezpečné výrobky so závažným alebo vysokým rizikom budú spotrebiteľov informovať a po ich došetrení v celom dodávateľsko – distribučnom reťazci budú notifikované do systému RAPEX.

4) Medzinárodný projekt CASP 2019 Hračky s mäkkou výplňou

SOI sa vzhľadom na medializované zistenia škodlivých chemických látok nachádzajúcich sa v detských hračkách – slizoch rozhodla participovať aj v ďalšom medzinárodnom projekte, ktorý je reakciou Európskej Komisie na zvýšené množstvo notifikácií predmetných výrobkov/slizov v systéme RAPEX. Projekt CASP 2019 Hračky s mäkkou výplňou začal na prelome augusta a septembra 2019 s predpokladaným ukončením na jar 2020. Do projektu sa zapojili orgány trhového dozoru z **28 členských štátov** a celkovo bolo odobratých **199 vzoriek**. V súčasnosti je ukončené laboratórne testovanie 173 druhov hračiek z ktorých nevyhovelo 36 vzoriek, čo zatiaľ predstavuje 20,8%. Vzorky boli testované akreditovaným skúšobným laboratóriom RISE (Research Institutes of Sweden) Lindholmspiren 7 A, 417 56 Göteborg, Švédsko.

Technická norma EN 71-3 Bezpečnosť hračiek. Časť 3: Migrácia určitých prvkov stanovuje, že hladiny bóru vo výrobkoch detských hračiek - slizu nesmú presiahnuť limit **300 mg / kg (Kategória II.)** a hračkárske hliny, či napr. práškové slizy nesmú presiahnuť limit **1200 mg / kg (Kategória I.)**. Bór je toxický na reprodukciu a môže spôsobiť alergické reakcie, podráždenie slizníc a pri požití aj kŕče, zvracanie alebo hnačky.

SOI **odobrala 7 rôznych druhov slizov**, v ktorých bol testovaný nadlimitný obsah **bóru**. Nadlimitný výskyt bóru bol laboratórnym testovaním preukázaný u **2 druhov** výrobkov slizov.

V súčasnosti všetky participujúce orgány dohľadu, ktoré sa projektu zúčastňujú vykonávajú hodnotenia rizika a o hračkách, ktoré budú vyhodnotené ako nebezpečné výrobky so závažným alebo vysokým rizikom budú spotrebiteľov informovať a po ich došetrení v celom dodávateľsko – distribučnom reťazci budú notifikované do systému RAPEX.

5) Kontrola podnetov spotrebiteľov

SOI každoročne dostáva podnety od spotrebiteľov na potenciálne rizikové výrobky, medzi nimi aj detských hračiek. V roku 2019 bolo na základe spotrebiteľských podnetov vykonaný odber 6 vzoriek z priamej ponuky pre spotrebiteľov za účelom posúdenia ich bezpečnosti.

V prípade odobratej hojdačky pre deti do 3 rokov RETRUS Tray bolo laboratórnym expertíznym skúmaním potvrdené riziko nebezpečenstva malých častí, ktoré pri prehltnutí dieťaťom môžu spôsobiť zablokovanie ich dýchacích ciest. Informácie o výrobku boli zverejnené pod číslom notifikácie RAPEX A12/1945/19.

V prípade odobratého detského stanu bol priložený návod na montáž v priebehu testovania vyhodnotený ako nedostatočný pre bezpečné zostavenie stanu a za určitých okolností mohol pre spotrebiteľa predstavovať riziko poranenia. Hospodársky subjekt prijal dobrovoľné opatrenie a zistený nedostatok odstránil.

Vzorka detského kladiva, ktorá bola testovaná na prítomnosť nadlimitných množstiev chemických látok a vzorka školského autobusu, na ktorej bola skúmaná prítomnosť malých častí vyhoveli testovaným parametrom a podozrenie spotrebiteľov sa nepotvrdilo.

Vo zvyšných 2 prípadoch bol odber vzorky vykonaný v predvianočnom období a v súčasnosti prebieha proces ich skúšania.

6) Výskyt nebezpečných hračiek na trhu SR na základe ich notifikácie zo systému Rapex

Kontroly v roku 2019 boli zamerané aj na výskyt nebezpečných hračiek na trhu SR, ktorých nebezpečnosť bola nahlásená do systému RAPEX inými orgánmi dohľadu členských štátov EÚ. V priebehu roku 2019 bolo do systému RAPEX nahlásených **541 notifikácií** na hračky. V rámci kontrol bolo na trhu SR zistených **21 druhov nebezpečných hračiek**, kde notifikujúcou krajinou bol iný členský štát EÚ.

Záver

Celoročné kontroly hračiek potvrdili, že na jednotnom trhu EÚ ako aj na trhu SR pretrvávajú nedostatky v označovaní hračiek a to nielen povinnými údajmi ako sú:

- označenie hračiek výrobcom aj dovozcom – t.j. ich obchodným menom alebo ochrannou známkou, sídlom alebo miestom podnikania, alebo adresou, na ktorej je ich možné zastihnúť;
- označenie hračiek identifikačným údajom umožňujúcim jeho vysledovateľnosť;
- označenie CE;

Konkrétne z výsledkov kontrolných akcií vyplýva, že hospodárske subjekty si naďalej v značnej miere neplnia povinnosti ani pri určení vekovej kategórie na hračkách, či uvádzaní bezpečnostných upozornení na hračkách. Výrobcovia v značnej miere zneužívajú označenie vekovej kategorizácie „Nevhodné pre deti do 3 rokov“, pričom dané hračky svojim vyhotovením a účelom sú určené výlučne pre deti do 3 rokov (napr. hrkálky, hryzadlá, jednoduché plyšové hračky, či bábiky).

Ak vyššie uvedené povinnosti týkajúce sa označovania hračiek nie sú splnené, distribútor nesmie takúto hračku distribuovať resp. predávať. Povinným uvádzaním týchto údajov spolu s označením identifikujúcou hračku sa zabezpečuje lepšia vysledovateľnosť a to hlavne v prípade, ak hračka nevyhovuje bezpečnostným požiadavkám.

Najčastejším zisteným nedostatkom v oblasti bezpečnosti hračiek boli mechanické riziká, z dôvodu prítomnosti malých častí. Hračky a odnímateľné súčasti hračiek pre deti do 3 rokov nesmú v akejkoľvek polohe úplne zapadnúť do valca na malé časti. Z hračiek sa pri skúške ťahom silou menšou ako 90 N oddelili malé časti, pričom tieto úplne zapadli do valca na malé časti. V takýchto prípadoch hrozí u detí riziko poškodenia zdravia udusením.

Ďalšími znepokojujúcimi zisteniami bol nadlimitný obsah chemických látok v hračkách, akým sú napr. ftaláty, či ľahký prístup detí ku gombíkovým batériám v elektrických hračkách.

Záverom možno dodať, že vzhľadom na nepriaznivé výsledky bude SOI pokračovať v kontrolách rôznych kategórií hračiek aj v nasledujúcom období.

Opatrenia

1. Zo všetkých kontrol boli spísané inšpekčné záznamy a pri zistení nedostatkov boli uložené záväzné pokyny na ich odstránenie.
2. Za rok 2019 bolo celkovo odobratých 60 vzoriek hračiek. O všetkých vzorkách hračiek odobratých za účelom testovania ich bezpečnosti a zhody a ich výsledkoch SOI informovala orgány členských štátov EÚ prostredníctvom systému ICSMS.
3. Expertíznymi laboratórnymi testami bolo na trhu SR zistených 27 druhov nebezpečných hračiek, ktoré sú postupne po došetrení v celom dodávateľsko - odberateľskom reťazci nahlásené aj do systému RAPEX. Súčasne SOI o týchto nebezpečných výrobkoch informuje aj spotrebiteľov na svojej webovej stránke: www.soi.sk.
4. SOI v zmysle čl. 21 Nariadenia EP a Rady č. 765/2008 informovala 3 hospodárske subjekty o zámere uložiť obmedzujúce opatrenia na ochranu trhu pred nebezpečnými výrobkami pri 5 druhoch hračiek:
 - pri 1 druhu hračky hospodársky subjekt prijal dobrovoľné opatrenie, že upraví priložený návod na montáž výrobku a o zmene bude informovať svojich odberateľov ako aj spotrebiteľov;
 - pri 4 druhoch hračiek SOI kontaktovala zodpovedné hospodárske subjekty a v súčasnosti im plynie lehota na ich reakciu v zmysle nariadenia.
5. V rámci kontrol v roku 2019 bolo na trhu SR zistených 21 druhov nebezpečných hračiek, ktoré boli notifikované do systému RAPEX inými členskými štátmi EÚ.
6. V rámci medzinárodných projektov, ktorých sa SOI aktívne zúčastňuje bol v roku 2019 vypracovaný informačný bulletin pre spotrebiteľov. Bulletin obsahuje výsledky kontrol jednotlivých projektov zameraných na rôzne produktové skupiny produktových skupín a bol zverejnený na webovej stránke SOI: <https://www.soi.sk/sk/Kontrolna-cinnost/Vysledky-kontrol-SOI/ja2016-obeznik-o-priebezných-vysledkoch.soi?ind=>
7. V nadväznosti na ukončenie medzinárodného projektu na elektrické hračky bol Európskou komisiou v spolupráci s ďalšími organizáciami vypracovaný informačný

leták a usmernenie pre spotrebiteľov na bezpečné používanie gombíkových batérií, ktoré SOI zverejnila na svojej webovej stránke:

<https://www.soi.sk/sk/informacie-pre-verejnost/informacna-kampan-gombikove-baterie.soi?ind=>

8. Boli zverejnené odporúčania pre spotrebiteľov – Desatoro pre spotrebiteľov pri kúpe hračiek a starostlivosti o ne.